

6. SINIF

Yıldız Serisi

Bilginle Yıldız gibi parla!

Çalışma Ekibi

Ahmet Fatih Erdem

Mevlüt Demir

Gülbahar Kaya

Aygül Altuntaş

Leyla Aydemir

Mustafa Kafa

Emrah Bozdoğan

Gamze Dursun

Buket Demirel

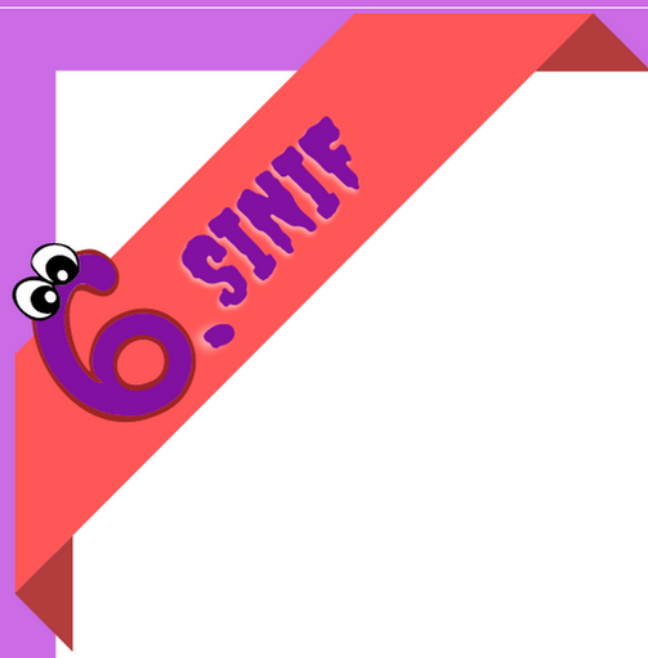
Mehmet Polat

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ AİLESİ

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ PLATFORMU

Konu

Anlatımı-Özeti

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ AİLESİ

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİ PLATFORMU

İsimlerin önüne gelerek varlıkların rengini, şeklini, durumunu, sayısını vb. niteleyen veya belirten sözcüklere sıfat (ön ad) denir.

Sıfatlar, varlıkları daha iyi anlatabilmek için kullanılan tanıtıcı sözcüklerdir.

Bütün sıfatlar mutlaka bir ismin önünde yazılmalıdır.

Tek başına kullanılan sıfatlar isim sayılırlar. Sıfatları aşağıdaki tabloda verilen başlıklar altında inceleyebiliriz.

A) NİTELEME SIFATI

Varlıkların rengini, biçimini, şeklini, durumunu gösteren sözcüklere niteleme sıfatı denir.

İsimlere sorulan "Nasıl?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

- Küçük kız pembe elbiseler içerisinde çok güzel görünüyordu.
- Yeşil vadinin etrafında sarp dağlar vardı.
- Çamurlu yollarda bata çıka ilerliyorduk.
- Toplantı yuvarlak masanın etrafında yapılacaktı.
- Fırtınanın ve karın kapattığı yol araçların ilerlemesine izin vermiyordu.
- Kırık cam az kalsın ayağına batacaaktı.
- Yorgun gözlerle etrafına bakınıyordu.
- Dikkatsiz çocuk kızgın yağı az kalsın üzerine döküyordu.
- İhtiyar kadın yukarı çıkmak için yürüyen merdiveni kullandı.
- Sıcak insanlar başkalarıyla sohbet etmeyi çok sever.

B) BELİRTME SIFATI

Varlıkları işaret, sayı, belirsizlik veya soru yoluyla belirten sıfatlara belirtme sıfatı denir. Belirtme sıfatları dörde ayrılır:

B1) İşaret Sıfatı

Varlıkları işaret yoluyla belirten sıfatlara işaret sıfatı denir.

İsimlere sorulan "Hangi?" sorusunun cevabıdır.

"Bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar, öteki, beriki, karşığı" gibi sözcükler işaret sıfatlarıdır.

Örnek:

- Bu dersi iyi dinlemelisiniz.
- O kitabı bana uzatır mısın?
- Karşığı evi değil öteki evi almak istiyoruz.

Not: İşaret zamirleri ve işaret sıfatları birbiriyle karıştırılmamalıdır. İşaret zamirlerin bir ismin yerini tutarken işaret sıfatları mutlaka bir ismin önüne yazılmalıdır.

Örnek:

- Şu paketleri masanın üzerine bırak. İşaret sıfatı
- Şunları masanın üzerine bırak. İşaret zamiri
- Öteki elbiseyi almak istiyorum. İşaret sıfatı
- Ötekini almak istiyorum. İşaret zamiri

B2) Sayı Sıfatı

Varlıkların sayılarını gösteren sıfatlara sayı sıfatı denir. Sayı sıfatları dörde ayrılır:

B2.1. Asıl Sayı Sıfatı

İsimleri hiç ek almadan tam sayı olarak belirten sayı sıfatlarıdır.

İsimlere sorulan "Kaç?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

- Her akşam en az on beş sayfa kitap okumalısın.
- Arka koltukta üç kişi oturuyordu.

B2.2. Sıra Sayı Sıfatı

Varlıkların sıralarını belirten sayı sıfatlarıdır.

İsimlere sorulan "Kaçınıcı?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

- On ikinci soruyu çözebildin mi?
- Bugün kampımızın yedinci günündeyiz.

B2.3. Üleştirme Sayı Sıfatı

Paylaştırma, eşit parçalara bölme anlamı taşıyan sayı sıfatlarıdır.

İsimlere sorulan "Kaçar?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

- Turnavadaki takımlar beşer oyuncudan oluşuyor.
- Herkese üçer kitap düştü.

B2.4. Kesir Sayı Sıfatı

İsimleri kesirli sayılarla belirten sayı sıfatlarıdır.

İsimlere sorulan "Kaçta kaç?" sorusunun cevabıdır.

Örnek:

- Yıllık kazançtan dörtte bir pay alıyorum.
- Maaşının yüzde üçünü faturalara ayırıyorum.
- Akşam yemeğinde yarım ekmek yedim.
- O kadar hızlıydı ki çeyrek saatte işi bitirdi.

B3) Belgisiz Sıfat

Varlıkların çeşitli özelliklerini net olmadan belirten sıfatlara belgisiz sıfat denir.

Örnek:

- Hiçbir yarışmacı parkuru zamanında tamamlamadı.
- Bazı sanatçılar çalışmalarına destek verdi.
- Her gün düzenli spor yapıyorum.
- Birkaç kişiyle köye gidiyoruz.
- Kimi günler çok erken kalkıyorum.

Not:

"Bir" sözcüğü önüne geldiği ismin sayısını bildiriyorsa sayı sıfatı, "herhangi bir" anlamına geliyorsa belgisiz sıfattır.

"Bir" sözcüğünün yerine başka sayı getirebiliyorsak sayı sıfatıdır.

Örnek:

- Bakkaldan bir ekmek aldım. Sıfat
- Elbet bir gün buraya geleceksin. Zamir

Not:

Belgisiz sıfat ile belgisiz zamir birbiriyle karıştırılmamalıdır. Belgisiz zamirler bir ismin yerini tutarken belgisiz sıfatlar mutlaka bir ismin önüne yazılmalıdır.

Örnek:

- Bazı öğrenciler dersi çok iyi dinliyor. Belgisiz sıfat
- Bazıları dersi çok iyi dinliyor. Belgisiz zamir
- Hiçbir sporcu madalya kazanamadı. İşaret sıfatı
- Hiçbiri madalya kazanamadı. İşaret zamiri

B4) Soru Sıfatı

Varlıkları soru yoluyla belirten sıfatlara soru sıfatı denir.

Soru sıfatlarının cevabı yine bir sıfattır. Yani soru sıfatının yerine başka bir sıfat getirerek soru sıfatı olup olmadığını anlayabiliriz.

Örnek:

- Tatilde kaç kitap okudun?
- Hangi taraftan gideceğimizi biliyor musun?
- Neredeki evi alacağız?
- Nasıl yerlerde geziyorsun?

Not: Soru sıfatı ile soru zamiri birbirleriyle karıştırılmamalıdır. Soru zamirleri bir ismin yerini tutarken soru sıfatları mutlaka bir ismin önüne yazılmalıdır.

Örnek:

- Hangi kitabı okuyacaksın? Soru sıfatı
- Hangisini okuyacaksın? Soru zamiri
- Kaç öğrenci bugün yok? Soru sıfatı
- Kaç bugün yok? Soru zamiri

Sıfatlarda Küçültme

Sıfatlara "-cek, -ce, -cik, -ımsı, -ımtırak" ekleri getirilerek anlam yönünden küçültme yapılabilir.

Örnek:

- Küçük çocuk elinde sapanın ne işi var!
- İrice bir elmayı dalından kopardım.
- Ekşimsi eriği ısırınca dişleri kamaştı.
- Mavımtırak bir elbise giymişti.

Sıfatlarda Pekiştirme

Sıfatlar tekrar edilerek, "mı" soru ekiyle veya "m, p, r, s" ünsüzleri eklenerek anlamları güçlendirilebilir.

Örnek:

- Sofrada çeşit çeşit yemekler vardı.
- Güzel mi güzel bir elbise almış.
- Yemyeşil çimlere uzandık.
- Dümdüz ovaya bakarken akşam olmuştu bile.

Sıfatlarda Derecelendirme

Sıfatlarda derecelendirme "pek, çok, daha, en..." gibi sözcüklerle yapılır.

Örnek:

- » Kardeşin onlardan daha akıllı biri.
- » En kalın kitabı Cahit almıştı

